

Vår ref. 26/3174 - 1
Saksbehandler Ann-Beate Myhra
Dato 10.02.2026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
19/26	Utvalg for inkludering, frivillighet og kultur	16.04.2026

Høring av forslag til integreringsstønad for nyankomne flyktninger

Kommunedirektørens innstilling

Høringsinnspillene fra Skien kommune sendes Arbeids- og inkluderingsdepartementet innen fristen 23.04.26.

Bakgrunn for saken

Skien kommune mottok brev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet datert 23.01.26 om høring av sak om integreringsstønad for nyankomne flyktninger.

Høringsfristen er 23.04.26.

Sammendrag vurderinger og innspill

- Høringsforslaget kan ha effekt som et arbeidsinsentiv.
- Integreringsstønadens nasjonalt fastsatte satser vil gi ulike resultater knyttet til geografi og lokale leiepriser
- Høringsnotatets regioninndeling fungerer ikke i tråd med intensjonen, og gir ikke et adekvat bilde. Skien tilhører region 4, men har et helt annet nivå på boligprisene enn gjennomsnittet i denne kategorien
- Det kompenseres ikke for familier som har mer enn tre barn. Dette kan gi utfordringer knyttet til bolig- og forbruksmessige sider ved husholdningen
- Stor differanse mellom størrelse på sosialhjelp og integreringsstønad. Levestandarden vil bli betraktelig lavere med integreringsstønad
- Nivået på integreringsstønaden resulterer i færre aktuelle boliger som er mulig for flyktninger å leie. Dette kan resultere i lavere bosettingstakt, mer trangboddhet og redusert bostandard
- Det gis støtte til et enklere og mer oversiktlig system
- Endringer og omorganiseringer vil kunne påføre kommunene ekstra kostnader og behov for mer kompetanse
- Det bør være samme instans som gir økonomisk bistand i en nødssituasjon som også forvalter integreringsstønaden
- Aktivitetsplikten vil kunne bidra til å holde flere i aktivitet samtidig som de tilegner seg erfaring og kompetanse

- Avkortingsreglementet må være av en slik art at det gir overskudd og derved stimulerer til arbeid
- Plikt til barnehage må følges opp med gratis kjernetid og moderasjonsordninger
- Høringsdokumentets formål om å regulere flyktningers vurdering av å reise til Norge, kan påvirkes av stønadens nøkterne nivå, økt ventetid på bosetting, leiepriser og økt sannsynlighet for desentralisert bosetting

Saksfremstilling

Formålet med høringsnotatet

Formålet med høringsnotatet er å foreslå en ny innretning på ytelsene til nyankomne flyktninger som skal bidra til

- å styrke arbeidslinja slik at det skal lønne seg å jobbe
- å sikre et rimelig livsopphold i perioden de ikke er selvforsørget
- et enklere og mer oversiktlig system, med kun ett regelverk å forholde seg til
- å regulere forhold som kan påvirke flyktninger og migranters vurdering av å velge å reise til Norge

Om integreringsstønad

Arbeids- og inkluderingsdepartementet foreslår at bosatte innvandrere mellom 18 og 67 år som har en oppholdstillatelse som nevnt i integreringsloven § 9 (i hovedsak flyktninger og deres familier) skal ha rett til integreringsstønad. Denne skal gjelde i fem år fra flyktingen er bosatt, eller så lenge flyktingen deltar i integreringsprogram. Flyktingene vil i perioden ikke ha rett til sosialhjelp eller bostøtte. Stønadene skal være individuell med faste satser, og den utbetales uten vurdering av den enkeltes behov. Kommunen skal tildele bolig i tråd med nivået på stønaden. Økonomisk bistand i en nødssituasjon lovfestes i integreringsloven. For de som ikke kommer i arbeid eller fulltidsutdanning etter avsluttet integreringsprogram, foreslås aktivitetsplikt for tildeling av integreringsstønad for aldersgruppen 18-60 år. I første femårsperioden skal flyktingen kun flytte til en annen kommune, eller mellom kommuner hvis vedkommende ikke er avhengig av offentlige ytelser, eller flyttingen er avtalt mellom kommunene.

Forslag til høringssvar fra Skien kommune

1) Styrking av arbeidslinja

Bakgrunn:

Et av hovedformålene med integreringsstønadene er å gjøre det mer lønnsomt å arbeide. Flere skal gjennom ordningen få en stabil tilknytning til det seriøse arbeidslivet og derved bli selvforsørget. Departementet viser at bostøtte og sosialhjelp kan føre til at det i liten grad lønner seg å arbeide. Særlig med høye bokostnader kan det samlede stønadsnivået bli høyere enn realistisk lønnsinntekt. Mulighet til sosialhjelp og bostøtte faller bort ved innføring av integreringsstønad. Hensikten med dette er å styrke de økonomiske insentivene til å ta arbeid.

Skien kommunes vurdering:

Skien kommune støtter tiltak for bedre arbeidsinsentiver for nyankomne flyktninger. Arbeid skal lønne seg, og lavere offentlige ytelser kan bidra til dette. Både hensiktsmessige avkortingsregler og aktivitetsplikt kan peke mot økt grad av selvforsørgelse, spesielt dersom det kombineres med målrettede tiltak på arbeidsgiversiden for å ta imot og kvalifisere flyktninger til arbeid.

Skien kommunes innspill: Vi støtter det foreliggende forslaget om en grunnsikring av den enkeltes økonomi, noe som integreringsstønadene representerer. Den prinsipielle ideen om at denne kan fungere som et arbeidsinsentiv, ser vi også logikken i.

2) Sikring av rimelig livsopphold

Bakgrunn:

Integreringsstønad skal dekke livsopphold og boutgifter i perioden når deltakeren er i programmet og ikke er selvforsørget. Dette betyr at følgende skal kunne dekkes inn av integreringsstønad: Mat, klær, transport, telefon/internett, personlige nødvendigheter, husleie, strøm, ev. andre boligrelaterte kostnader, utstyr til barn og barnehage/SFO. Stønaden er satt på et nivå som er ment å sikre et nøkternt livsopphold.

Skien kommunes vurdering:

Vi har gjort beregninger og sammenligninger knyttet til bokostnader og disponibel inntekt for flyktninger som bosettes med integreringsstønad i Skien kommune. Skien går inn i det som betegnes som region 4 i høringsnotatet (tettsted med 20 000 innbyggere eller mer).

I Skien vil samtlige av de ulike familiekategoriene som er presentert ha lavere disponibel inntekt enn det tallene fra region 4 viser. Eksempelvis ser vi at differansen mellom boutgiftene i Skien og i region 4 spenner fra par uten barn (kr. 2 450 pr mnd.) og til par med to barn (kr. 5 225 pr. mnd.). Dette utgjør store summer for enkelthusholdningene i Skien, og viser at sammenligningsgrunnlaget basert på høringsutkastets regioner ikke er relatert til reelle forhold.

Om man legger beregning av sosialhjelp til grunn for kategoriene under, viser det seg store differanser mellom det som flyktninger ville få i disponibel inntekt ved integreringsstønad i Skien, sammenlignet med hva de ville få i tilsvarende med sosialhjelp. Eksempelvis ville en enslig med integreringsstønad og to barn få kr. 15 475 pr. mnd. Hvis denne samme personen hadde mottatt sosialhjelp, ville disponibel inntekt vært på 24 700 pr. mnd. For par med to barn ville disponibel inntekt på integreringsstønad vært på 21 975, på sosialhjelp ville familien hatt kr. 28 000.

	I-stønad etter skatt	Barne-trygd	Sum I-stønad etter skatt	Bo-utgifter region 4	Bo-utgifter Skien privat utleie-marked	Disponibel inntekt i Skien	Disponibel inntekt v. sosialhjelp
<i>Over 25 år</i>							
Enslig u. barn	17 200	-	17 200	7 100	9 750	7 450	9 100
Enslig m. to barn	23 100	6 500	29 600	11 400	14 125	15 475	24 700
Par u. barn	26 200	—	26 200	9 800	12 250	13 950	15 000
Par m. to barn	34 600	3 900	38 600	11 400	16 625	21 975	28 000

Innretningen på stønaden og familier med flere barn

Integreringsstønad er flat, og man kompenseres ikke ut over 3 barn. Dette betyr at en husholdning med 4-5 barn og høye boutgifter, noe som er relativt normalt i denne brukergruppen, ville sitte igjen med beløp til sitt livsopphold som er langt lavere enn etter sosialtjenesteloven.

Et konkret eksempel: Ektepar med 5 barn på henholdsvis 4, 7, 9, 12 og 16 år og husleie på kr. 22.000,- vil komme svært ulikt ut i sammenligningen under:

Ordning	Årsbeløp	Kommentar
Sosialhjelp 2026	707 400 kr/år	Basert på statens satser + husleie 22 000
Integreringsstønad	428 800 kr/år	Maks sats (par med 3 barn), ingen tillegg for 4. og 5. barn

Her ville de månedlige summene utgjøre følgende:

- Sosialhjelp: kr. 58 950 pr. mnd.
- Integreringsstønad: kr. 35 733 pr. mnd.
- Forskjell: kr. -23 216 pr. mnd.

Integreringsstønaden er her ca 39 % lavere enn sosialhjelp for en familie med 5 barn og kr. 22 000 i husleie. I dette eksempelet er det ikke tatt høyde for variable utgifter, som for eksempel utgifter til strøm, helse, tannbehandling osv.

Skien kommunes innspill: Nasjonalt fastsatt stønad kommer til å gi svært ulike resultater for den enkelte husholdning avhengig av geografi og lokale leiepriser. Det blir markante forskjeller i beregninger av disponibel inntekt når en sammenligner integreringsstønadens nivå og sosialhjelp. Integreringsstønaden ligger langt under utbetalinger på sosialhjelp. Når det ikke kompenseres økonomisk ut over tre barn, vil det kunne gi utfordringer knyttet til å ivareta både boligmessige og forbruksmessige sider ved husholdningen.

3) Bortfall av bostøtte

Bakgrunn:

Forslaget innebærer at flyktninger ikke har rett til bostøtte i femårsperioden, og at integreringsstønaden skal dekke bostøtteutgifter. Riktignok legges det til grunn et botillegg i 3 regioner/15 kommuner som kompensasjon for særlige bokostnader. Dette tillegget kompenserer i varierende grad for høye bokostnader, og Skien er heller ikke blant de kommunene som vil få denne ordningen, siden vi er i region 4.

Skien kommunes vurdering:

Det tas ikke hensyn til lokalt prisnivå. 40 % av flyktningene i Skien leier i det private leiemarkedet. Prisenivået i Skien er gjennomgående høyere enn for andre kommuner innenfor region 4. Skien har stort press på utleiemarkedet både ved at Google har etablert seg her, og det er et desentralisert asylmottak i byen med 280 plasser, i tillegg til årlig bosetting av flyktninger.

Konsekvenser av bortfall av bostøtte

Bortfall av bostøtte vil gjøre det vanskeligere å bosette flyktninger i egnede boliger, og dette kan føre til at flere må bo i perifere eller belastede områder, eller at bosettingstakten går ned. Dette kan igjen føre til økt botid i mottak.

Mulighet for å finne boliger til ulike familiestørrelser

Det vil være krevende å finne boliger til store familier innenfor de foreslåtte stønadsnivåene. Mange flyktningfamilier har flere barn, og det er begrenset tilgang på store og rimelige boliger i Skien.

Skien kommunes innspill: Lokale boligpriser er et svært viktig tema knyttet til integreringsstønaden. Ved bortfall av bostøtte vil det bli færre aktuelle boliger som flyktningene kan leie med utgangspunkt i nivået på integreringsstønaden. Dette vil igjen bety lavere bosettingstakt, mer trangboddhet og redusert bostandard.

Det bør vurderes om taket på tre barn som kompenseres i integreringsstønad er nok. Flyktningfamilier har ofte flere enn tre barn, noe som både krever større og dyrere boliger, i tillegg til større husholdningsbudsjett. Vil store familier med f.eks. 6-7 barn vil være i stand til å kunne betjene nødvendige utgifter i husholdningen med et økonomisk "tak" på tre barn mht. kompensasjon? Kommuner kan komme til å vegre seg for å bosette store familier på grunn av dette.

4) Et enklere og oversiktlig system

Bakgrunn:

Departementet foreslår at integreringsstønad skal være innrettet som en individuell stønad med faste satser. Dette gjør stønadsnivået for nyankomne flyktninger mer forutsigbart og oversiktlig enn i dagens system og også mindre administrativt krevende.

Skien kommunes innspill: Ved å gjøre stønaden individuell med en fastsatt sum etter en sjablongmessig mal, vil dette representere en betydelig forenkling av arbeidet. Utbetaling av stønaden skal forestås via integreringsloven framfor sosialtjenesteloven. Dette vil i bety at Nav får frigjort ressurser som de tidligere har brukt på arbeid med sosialhjelp og at disse flyttes til forvaltningen innenfor integreringsloven de første fem årene flyktingen bor i landet. Skien kommunen støtter dette grepet og mener det vil forenkle innretningen på systemet.

5) Ekstraordinære utgifter

Bakgrunn:

Økonomisk bistand i en nødssituasjon skal lovfestes i integreringsloven. Departementet vurderer at det vil være en fordel at den delen av kommunen som forvalter integreringsstønad også vurderer rett til økonomisk bistand i en nødssituasjon. Som følge av at gruppen ikke lenger skal ha rett til sosialhjelp i perioden de er omfattet av integreringsstønad, har de heller ikke rett til dekning av særskilte utgifter etter sosialtjenesteloven. Departementet foreslår at flyktninger med rett til integreringsstønad kan få dekket ekstraordinære utgifter. Utgiftene må vurderes som nødvendige for å ivareta helsemessige eller andre tungtveiende forhold, og departementet "forutsetter at det foretas en streng nødvendighetsvurdering" (høringen s 47) før kostnader til livsopphold dekkes utover integreringsstønaden.

Skien kommunes vurdering:

Vi støtter departementets forslag om å lovfeste rett til økonomisk bistand i en nødssituasjon i integreringsloven, og at denne behandles av samme instans som utbetaler integreringsstønaden. Ordningen er en nødvendig sikkerhetsventil for å forhindre akutte økonomiske kriser hos en allerede sårbar gruppe.

Skien kommunes innspill: Muligheten for å kunne gi økonomisk bistand i en nødssituasjon er nødvendig, og den bør gis av samme instans som forvalter integreringsstønaden. Vi deler departementets forslag til innslagspunkt på disse vurderingene.

6) Aktivitetsplikt

Bakgrunn:

For de som ikke kommer over i arbeid eller fulltidsutdanning etter avsluttet integreringsprogram, skal det være krav om aktivitetsplikt inntil fem år. Kommunene får ansvar for oppfølging og administrasjon av denne plikten. Vilkår om aktivitet gjelder for aldersgruppen 18-60 år. Aktivitetene bør i hovedsak bestå av eksisterende arbeidsrettede og opplæringsrettede aktiviteter.

Skien kommunes innspill: Vi støtter forslaget om aktivitetsplikt. Denne bidrar til å holde deltakere i aktivitet i tilfeller der de ikke kan gå over i ordinært arbeid. Erfaringen og kompetansen som opparbeides i perioden med aktivitetsplikten sørger for kontinuitet på vei til selvforsørgelse. Aktivitetsplikten gir også en gevinst i form av fysisk og psykisk helse, og

ikke minst det sosiale aspektet som denne type aktivitet gir. Ved å øke aldersgrensen for deltakelse fra 55 til 60 år, vil også flere rustes til arbeid.

7) Avkorting av stønad ved arbeidsinntekt

Bakgrunn:

Departementet foreslår at integreringsstønad avkortes mot alt inntektsgivende arbeid, med unntak av deltakere i introduksjonsprogrammet (s 81-82). Sistnevnte er en videreføring av gjeldende rett. Sosialhjelp avkortes mot jobb krone for krone. Departementet foreslår en ordning hvor det i de fleste tilfellene vil lønne seg å jobbe, selv om dette ikke er en fulltidsjobb. I høringsdokumentet pekes det på utfordringer knyttet til timesavkorting, særlig når det gjelder inntektssikringsformålet og det at personer med lave lønninger får høyere prosentvis avkorting (den såkalte marginalsattesatsen). For noen med lavt lønnsnivå kan avkorting ut fra arbeidede timer føre til at stønaden blir avkortet mer enn mottatt lønn. For å hindre dette foreslås det at stønaden skal reduseres krone for krone hvis det er til gunst for mottakeren.

Skien kommunes vurdering:

Vi vurderer at et system med timesavkorting vil være mest hensiktsmessig i dette tilfellet. Det vil være helt avgjørende at timesavkorting innrettes slik at den gir et økonomisk insentiv for arbeid allerede fra første krone man tjener. Det bør settes en timesats for avkorting som gir et overskudd. Vi har erfaringer med dette gjennom Kvalifiseringsprogrammet (KVP) som vi mener fungerer veldig godt. Avkorting her gjør at deltakere går i pluss for hver arbeidstime de gjennomfører utenfor KVP.

Timesavkorting kan ramme de med lavt lønnsnivå. Vi ser at dette potensielt kan være et problem. Erfaring fra Skien viser at vi sjelden eller aldri har opplevd dette blant deltakerne i KVP. De fleste flyktninger går ut i arbeid som er relativt lavt lønnet. Dette gjelder spesielt i det første arbeidsforholdet etter bosetting. En timesavkorting vil også gi færre administrative konsekvenser enn avkorting basert på inntekt.

Skien kommunes innspill: Vi mener at timesavkorting er en god løsning om denne er på et nivå som gir merverdi for deltakeren og derved stimulerer til arbeid.

8) Plikt til barnehage for barn av personer i målgruppen

Bakgrunn:

Departementet foreslår at det vurderes en plikt for mottakere av integreringsstønad til å ha sine barn i barnehage. Barnehagedeltakelse har dokumentert positiv effekt på barns språkutvikling, sosialisering og integrering, og kan bidra til at foreldre får bedre mulighet til å delta i arbeidsrettede tiltak eller opplæring.

Skien kommunes innspill: Skien kommune ser de positive effektene av barnehagedeltakelse for barn av flyktninger, både for barnas utvikling og foreldrenes mulighet til å delta i integreringsprogram og arbeidsliv. Vi stiller likevel spørsmål ved om man kan påføre foreldre i programmet en plikt til å bruke et tilbud som i utgangspunktet er frivillig å benytte seg av. Dette vil i så fall bety at vi pålegger en avgrenset foreldregruppe plikt til dette. Dersom man innfører plikt til barnehage, må det følges opp med gratis kjernetid og moderasjonsordninger.

9) Er økonomi avgjørende for at flyktninger kommer til Norge?

Bakgrunn:

Et formål med høringsnotatet er å regulere forhold som kan påvirke flyktningers vurdering av å velge å reise til Norge. Departementet viser til en studie fra Danmark der man fant at ytelsesnivået hadde effekt på innvandringen. Studien har blitt kritisert fordi endringer i ytelsesnivået falt sammen med andre endringer. Det er derfor usikkert om det var reduksjon i ytelsesnivået som reduserte ankomstene, eller om det var på grunn av andre endringer. En eldre norsk studie som presenteres i høringsnotatet peker på at når man intervjuet

asylsøkere om hvorfor de valgte Norge, rangerte de dette slik: Sikkerhet, beskyttelse og rettferdig asylprosess. Deretter kom muligheter for en framtid, som tilgang til arbeidsmarkedet, utdanning for barn og velferdsstaten.

Skien kommunes vurdering:

Integreringsstønadens satser er lagt opp til et svært nøkternt forbruksnivå. Mange vil kunne oppleve at dette er utfordrende å klare seg på (spesielt familier med mer enn tre barn). De økonomiske perspektivene som beskrives her *kan* bidra til at Norge for noen ikke lenger blir så attraktivt som tidligere.

De lokalt høye bokostnadene som vi beskriver, vil spille inn på hvor det er mulig for flyktninger å bosette seg. Resultatet av høringsnotatet kan være at det kun blir desentralisert bosetting som er realistisk. For mange flyktninger er det viktig å bosette seg sentralt i områder der det allerede finnes andre landsmenn, slik at desentralisert bosetting for disse kan oppleves som lite aktuelt. Dette kan også tenkes bidrar til at Norge ikke nødvendigvis vil stå først på ønskelisten for en del.

Kommunen vil ved integreringsstønad ikke kunne bosette like raskt som i dag. Lang ventetid i mottak før bosetting kan være en faktor som påvirker om noen velger å reise til Norge eller ikke.

Skien kommunes innspill: Høringsnotatets formål om å påvirke flyktningers vurdering av å reise til Norge, kan ha elementer i seg som kan spille inn på dette (det nøkterne nivået på introduksjonsstønaden, større grad av desentralisert bosetting og lang ventetid i mottak). Vi kan likevel ikke se at departementet dokumenterer at man finner forskningsmessig belegg for slike sammenhenger. På bakgrunn av dette er Skien kommunen svært usikre på om integreringsstønaden og tilhørende ordninger vil ha direkte innflytelse på antall ankomster til Norge.

10) Økonomiske og administrative konsekvenser av integreringsstønaden

Bakgrunn:

Forslaget til ny innretning på ytelser til nyankomne flyktninger forventes å gi bedre arbeidsinsentiver, mer forutsigbare utbetalinger og mindre administrasjon for kommunene. Forslaget antas samlet sett å være samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Skien kommunes innspill: Forslaget om integreringsstønad er komplekst og omfatter mange forhold som det er vanskelig å vite omfanget av. En fast individuell stønad gir en enklere utbetalingsprosess. Det kan likevel bli behov for vurderinger knyttet til ekstraordinære utgifter som påløper for den enkelte. Dette kan bety økt administrativt arbeid på kommunen.

De økonomiske rammene som integreringsstønaden representerer, kan gi ringvirkninger på andre felt. Fravær av bostøtte kan gi begrensninger knyttet til å finne relevante boliger til akseptabel pris. Dette kan forsinke bosettingstakten, noe som igjen øker botiden på asylmottakene. Ved økt botid her, medfører dette økte oppgavemessige og økonomiske belastninger på kommunen som vertskommune.

Arbeidet med å utbetale integreringsstønaden og tilhørende håndtering av ekstraordinære utgifter vil flyttes til andre områder i kommunen enn sosialhjelpsdelen av Nav. Dette vil bety en omorganisering knyttet til denne oppgaven, det vil bli behov for å koble ny kompetanse til denne, og kostandene vil derved påløpe et nytt kommunalt felt.

Når rett til deltakelse i introduksjonsprogram og aktivitetsplikt utvides fra 55 til 60 år, vil dette bety en økning i gruppen, og derved også behov for mer ressurser for å legge til rette for utvidelse av tilbudet.

Departementet legger opp til at innsparing i bostøtte og at kommunenes rammetilskudd knyttet til sosialhjelp reduseres og at begge disse legges til i kommunenes integreringstilskudd. Det kan gi en positiv økonomisk effekt for bosettingskommunene, men det er vanskelig å vite eksakt hvordan det vil slå ut for en kommune som Skien. Det vi vet er

at den skisserte innretningen på integreringsstønad vil medføre omorganisering av kommunens tjenester, flytting av personellressurser og utvikling eller oppdatering av IT-systemer for saksbehandling. Vi vet videre at dette vil medføre både direkte og indirekte kostnader og utløse et behov for kompetanse på flere områder. Skien kommune forutsetter at ny innretning på integreringstilskuddet vil dekke både pukkelkostnader ved overgang til ny organisering og den ordinære driften når denne har satt seg.

Effekten av saken

Perspektiv	Negativ	Nøytral	Positiv	Ikke relevant
Konsekvens for klima på kort og lang sikt				X
Konsekvens for miljøet på kort og lang sikt				X
Økonomiske konsekvenser i et langt perspektiv				X
Konsekvens for folkehelsen				X

Kommunedirektørens vurdering og konklusjon

Høringsinnspillene fra Skien kommune sendes Arbeids- og inkluderingsdepartementet innen fristen 23.04.26.

Referanser

Ingen

Vedlegg

Høring av forslag om Integreringsstønad for nyankomne flyktninger

Høringsnotat